Aº. 1828. Nº. 18.

LEYDSCHE COURANT.

MAANDAG DEN 11 FEBRUARIJ.

KENNISGEVING.

Eerste zitting van den Militieraad, over het Kanton Leyden, N°. 15.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD LEYDEN, geven bij dezen kennis aan de dienstpligtige lotelingen dezer Stad, van de klassen der jaren 1824, 1825, 1826 en 1827, die in het vorige jaar, voor een jaar, zijn vrijgesteld geworden, en die nog regt op vrijstelling vermeenen te hebben, dat de eerste zitting van den Militieraad, voor deze Stad, zal plaats hebben *op het Raadhuis te GOUDA op Woensdag en Donderdag den 13e en 14e Februarij eerstkomende*, en wel op *Woensdag*, *'s morgens ten tien ure*, en op *Donderdag*, *'s morgens ten negen uren*; met vermaning om op die dagen en uren voor bovengemelden Militieraad *in persoon* te verschijnen, ten einde zulks op nieuw te bewijzen; terwijl zij, bij gebreke hiervan, al was er bij hun geen biljet van personele oproeping ontvangen, waarop zij zich voortaan niet zouden verlaten, ingevolge de wet, van hunne aanspraak op vrijstelling vervallen zullen zijn, en door den Militieraad voor den dienst worden gedesigneerd.

Aldus gedaan en gepubliceerd bij H. H. Burgemeester en Wethouders der Stad Leyden, op den 7. Februarij 1828.

J. G. DE MEY.

Ter ordonnantie van dezelve,

P. A. DU PUL.

FRANKRYK.

PARYS den 5 Februarij. Heden heeft de Koninklijke zitting ter opening van die der Kamers voor 1828 plaats gehad.

Ten één uur kondigde het geschut van het Hotel der Invaliden aan, dat de Koning en zijn stoet zich op weg begaf. De groote Deputatie van twaalf Pairs en vijf en twintig Gedeputeerden, hiervan door den Groot-Ceremoniemeester verwittigd, begaven zich ter opwachting naar de zaal van Zijne Maj. ter hofhouding bestemd. De Deputatie ten half twee ure teruggekeerd zijnde, hernamen de leden hunne plaatsen, en werd 's Konings komst aangekondigd. Z. M. verscheen, omgeven van de Groot-Officieren van zijn Huis, onder de geestdriftigste toejuichingen, terwijl het van alle kanten opgaande *leve de Koning!* boven alles uitklonk. Zij bleven herhaalde malen slechts bij tusschenpozen op, om met des te grooter geestdrift hervat te worden. Z. M. had zich intusschen op zijnen tron geplaatst, hebbende aan zijne regterhand den Dauphin en den Hertog *van Orleans*, en aan zijne linkerhand den Hertog van *Chartres*. Nu vervong een diep en eerbiedig stilzwijgen het vreugdegejuich. Z. M. verzocht de leden der Eerste Kamer, zich neêr te zetten, ook de leden der Gedeputeerden gingen zitten, op uitnoodiging van den Kanselier.

Waarna de Koning, gedekt en gezeten zijnde, de Vergadering groette, en de navolgende aanspraak deed:

MIJNE HEEREN!

„ Het geeft mij steeds het grootste genoegen, U om mijnen troon vereenigd te zien, en U den opstand van Frankrijk te komen open te leggen.

„ De betrekkingen met de Mogendheden van Europa blijven, steeds op eenen voldoenden en vriendschappelijken voet. Slechts de zaken van het Oosten leveren eenige zwarigheden op, maar de overeenkomst die ik met den Koning van Engeland en den Keizer van Rusland geteekend heb, heeft den grondslag der bevrediging van Griekenland gelegd; en ik heb reden, te hopen, dat mijne, en mijner Bondgenooten pogingen, ook zonder geweldige maatregelen, over den tegenstand der Ottomannische Porte zullen zegevieren.

„ De onvoorziene slag bij Navarino heeft aan onze wapenen de gelegenheid opgeleverd, om roem te behalen, en tevens een schitterend blijk der eensgezindheid van de drie verbondene vlaggen.

„ Het Schier-eiland heeft ons, langen tijd, menige opofferingen gekost; doch weldra zullen dezelve een einde nemen. Spanje, op zijne grenzen niets meer te weeren hebbende, stelt nu de ijverigste pogingen te werk, om den ongelukkigen strijd der burgerwisten in zijn binnenste te verstikken, en alles voorspelt mij, dat ik met den eersten, in overeenstemming met den Koning, mijnen Neef, mijne krijgslieden in hun Vaderland zal kunnen terugroepen, en mijne volken van eenen drukkenden last ontheffen.

„ Eene gestrenge insluiting, welke voortduren zal, tot dat ik de mij verschuldigde voldoening zal ontvangen hebben, beetraft Algiers, houdt het in bedwang, en beschermt den Franschen handel.

„ Aan verre stranden, en onder het nog wankelend gezag van pas opgekomen Regeringen, is onze vlag aan eenige beleedigingen blootgesteld geweest; maar ik heb gelast, dat daarvoor eene gepaste voldoening geëischt worde, en maatregelen voorgeschreven, om het eigendom mijner onderdanen voortaan voor alle schade te beveiligen.

„ Gelijk ik, Mijne Heeren, eenen vergenoegden blik op de buitenlandsche betrekkingen mag werpen, zoo levert ook de inwendige staat van mijn Koningrijk geene mindere geruststelling op.

„ Uit de stukken, die aan U voorgelegd zullen worden, zult gij zien, dat, zoo al de opbrengst der verschillende belastingen eenigzins geringer is, de bronnen der openbare welvaart echter geenszins verminderd zijn. Buitengewone omstandigheden hebben een te kort veroorzaakt, waarin noodwendig zal moeten worden voorzien. Ik heb mijne Ministers gelast, U daarvan rekenschap te doen, en hun tevens voorgeschreven, steeds eene stipte en voegzame spaarzaamheid in het oog te houden.

„ Ik heb de zorg voor de bevorderingen in het leger aan mijnen Zoon opgedragen. Dat leger zal, in deze nieuwe beschikking, een [illegible] gemeegenheden ontwaren.

„ De toenemende ontwikkeling van handel en nijverheid, die roem der vreedzame Staten, heeft derzelver behoeften uitgebreid, en maakt de opening van nieuwe uitwegen noodzakelijk. Ik heb daarom gewild, dat een Minister, uitsluitend met hunne belangen belast, mij alle maatregelen voorstellen zal, die dienstig kunnen zijn om hunne steeds toenemende werkzaamheid te ondersteunen.

„ Ofschoon de Godsdienst en de opvoeding der menschen in een naauw verband behooren te staan, heb ik echter gemeend, dat het openbaar onderwijs, en de geestelijke aangelegenheden een afgescheiden bestuur behoefden, en dienvolgens deze afscheiding bevolen.

„ Daar ik het Charter, hetwelk mijn broeder aan Frankryk gegeven heeft, en dat ik gezworen heb, te zullen handhaven, in mijne Staten meer en meer bevestigen wil, zal ik zorg dragen, dat onze wetgeving, met beleid en rijp overleg, daarmede in overeenstemming gebragt worde.

„ Men heeft mijne aandacht bepaald bij eenige hoogst gewigtige punten van Openbaar Bestuur. En daar ik overtuigd ben, dat een troon, na de Goddelijke bescherming, den sterksten steun in de handhaving der wetten vindt, heb ik gelast deze punten naauwkeurig te onderzoeken, opdat de waarheid aldus moge aan het licht komen, die de voornaamste behoefte van Vorsten en Volken is. (*Algemeene blijken van tevredenheid.*)

„ Mijne Heeren, het geluk van Frankrijk is het voorwerp van alle mijne wenschen en gedachten. Om dit geluk te bevestigen, zal ik het sterke en bevestigende gezag weten te handhaven, hetwelk aan mijnen kroon toekomt.

„ Ik maak ook vasten staat, Mijne Heeren, op den bijstand uwer verlichte kennis, en op de overeenstemming uwer gevoelens. De stem van uwen Koning, die weldenkende mannen tot eensgezindheid uitnoodigt, kan hier niet anders dan harten uitnoodigen, geneigd om naar hem te hooren, en aan die roeping te beantwoorden.

De Koning heeft gesproken. Zijne doorluchtige woorden zal in alle harten weergalmen, zegt een Fransch Dagblad, en 's Konings welmeenende vrienden wenschen, ja hopen dit.

NEDERLANDEN.

MIDDELBURG den 4 Februarij. Bergsteren namiddag is alhier, in tegenwoordigheid eenen groote menigte aanschouwers, van de werf der Commercie-Compagnie, in goeden staat te water gelooven, de stoomboot genaamd *de Schelde*, bestemd voor den overtogt tusschen Vlissingen, Breskens en Neuzen.

— In den nacht tusschen den 2 en 3 dezer, heeft te Vlissingen een verschrikkelijk voorval plaats gehad. Zekere *Hendrik Frederik Schneider*, een half zwarte, aldaar woonachtig, die reeds vroeger driemaal wegens mishandelingen, zelfs eens crimineel, gestraft is, en tegen wien, ter zake van bedreiging des doods, aan zeker meisje, een bevel van geleiding was uitgevaardigd, was dien ten gevolge door de politie des avonds gearresteerd, doch aan zijne geleiders ontvlugt. Men ontdekte, ondanks alle dadelijk aangewende nasporingen, eerst des nachts, waar hij zich ophield. Drie agenten van de politie en een gerechtsdienaar, trachtten zich dadelijk van hem meester te maken, dan, op hetzelfde oogenblik maakte hij, van een broodmes, dat hij bij zich droeg, gebruik, en wondde daarmede de drie agenten van politie op eene doerlijke wijs, terwijl ook de gerechtsdienaar, bij het ontweldigen van het mes, gekwetst raakte. Het gelukte vervolgens aan den dader, om weder te ontvlugten, en de Stad Vlissingen, door middel van het overzwemmen der Vest, te verlaten, doch reeds gisteren voor den middag is hij, ten gevolge van de ijverige nasporingen der Justitie, krachtdadig door de militaire magt ondersteund, in den omtrek dezer Stad gearresteerd en in verzekerde bewaring overgebragt. Wij vernemen op het oogenblik, dat reeds een der agenten, aan zijne bekomene wonden is overleden, terwijl een ander stervende is, en de derde zich ook in eenen hoogstgevaarlijken toestand bevindt. Die lieden zijn alle gehuwd en hebben te zamen negentien kinderen.

's HERTOGENBOSCH den 4 Februarij. In den nacht van den 28 op den 29 Januarij, is het aan 15 criminele veroordeelden, welke van hier naar Vilvoorden getransporteerd werden, gelukt om, door middel van braak, uit de gevangenis te Westwezel te ontkomen. Van dezelve zijn nog acht voortvlugtig. De noodige maatregelen zijn door de autoriteiten genomen

(*Het vervolg op de kant van deze blads.*)

De vergadering en de straf van het brandmerk.

Heden te Brussel ten uitvoer gebragt. De zaak der stichting in het huis te Vilvoorden voorgenomen [illegible] acte van beschuldiging is gelezen en vier der [illegible] gedurende gezeten, zijn verhoord geworden. [illegible] terecht zijn de verhooren voortgezet, en ook van dag er waarschijnlijk de gedeele zitting aan besteed worden.

De werkzaamheden binnen hun zijn geen oogenblik onderbroken geweest.

BRUSSEL den 6 Februarij. Men schrijft uit Brugge dat de Heer *Joseph de Mauleuvrier*, [illegible] aan de Akademie van schoone Kunsten te Antwerpen, van Z. M. den Koning van Sardinie, aan wien hij een zijner gravures met eene schrijven van *Raphael* had opgedragen, eene zeer vereerende brief en een gouden [illegible] heeft, gelijk die aan [illegible] doos, waarin zich het diploma bevond, waarbij de Heer *Mauleuvrier* tot Eerelid van de Akademie der Schoone Kunsten te Turin, benoemd werd.

— *Den 7 Februarij.* Het speciaal Gerechtshof te Vilvoorden heeft eergisteren tomis gevuld in zaken van

Pieter Jan van den Berge, en Karel Lieuwens Jan van der Berge, beschuldigd van levensmiddag, arbeid, [illegible] en het brandmerk met de letters T. P. A. [illegible] vrijgesproken.

Karel Lieuwens [illegible] van medeplichtigheid [illegible] vrijgesproken. Deze zal nu zijn straf van levenslangen dwangarbeid, waartoe hij is [illegible] veroordeeld was, te Vilvoorden blijven verduren. Jan van der Berge is vervolgens [illegible] Na de voorlezing van het [illegible] Indien [illegible] weet, zoudt gij zulks [illegible] tegen mij uitgesproken hebben?

Heden de discussie wolke als lid van de commissie tot de redactie der wetboeken, eenige der vorigen dag gemaakte bedenkingen wederlegde. Na hem Heeren zich achtervolgens de Heeren *Dittrenge*, *Barthelemy*, *de Stassart*, *Treviseanx*, *van Ganschien*, *van Reenen* en *Donker Curtius* hooren. Over het algemeen is het ontwerp, zoo gisteren als heden door de Heeren *Barthelemy*, *le Clerq* en *Dykmeester*, als leden der commissie tot zamenstelling der [illegible] toegelicht en verdedigd geworden. Die commissie had, zoo als vroeger bij de zamenstelling van het boek van Koophandel, bij de zamenstelling van het onderhavige slechts op weinige punten van gevoelen verschild. Het begin[illegible], waarvan de commissie bij de [illegible]

(*Het vervolg op de volgende blads.*)

zamenstelling van dit wetboek was uitgegaan, is dat van goed en spoedig regt, gepaard met de minst mogelijke kosten, te verschaffen. In het in deliberatie zijnde ontwerp heerschte meer orde, eenvoudigheid en duidelijkheid, dan in het Fransche wetboek, thans nog binnen dit Rijk in werking zijnde; ook was de bevrediging der partijen voor den Vrederegter, welke slechts noodelooze kosten veroorzaakte, afgeschaft, en de bepalingen, die in het nieuw ontwerp, ten aanzien der Procureurs en Advokaten waren opgenomen, geheel en al in het belang der twistvoerende partijen, zonder dat dezelve in eenigen deele aan de bediening des regts zouden schaden.

Behalve deze redenaars, is ook de Heer *Donker Curtius* een dergenen geweest, die, over het algemeen, genoegen met het aangeboden ontwerp nam. Hij keurde het goed, dat men het Fransche wetboek tot grondslag van het nieuwe genomen had, niettegenstaande de gebreken, die het bezit, maar om dat die wetgeving eene gelijkvormige manier van procederen in alle de provincien des Rijks te weeg gebragt had. Na verscheiden bepalingen doorloopen te hebben, riep hij de bijzondere aandacht der Regering in op het vast te stellen tarief der regtbanken, praktizijns-loonen enz., in verwachting, dat niets deswege aan willekeur zou overgelaten worden; ook wenschte hij, dat men niet langer mogt voortvaren met het regt en de regtzaken met eene ontzagchelijke belasting te bezwaren en dit tot een middel ter verrijking van de schatkist te doen strekken.

Het eerste lid die de wet bestreden heeft, was de Heer *Fockema*, welke zich beklaagde over den grooten spoed, waarmede men in het onderzoek van het ontwerp in de afdeelingen is te werk gegaan; hij had vooral gewenscht, dat het nieuwe wetboek minder op de leest van het Fransche ware geschoeid geworden en wat meer nationaal ware geweest, vermeenende dat eene zoodanige wetgeving het ware kenmerk der onafhankelijkheid van een volk is. De Spreker doorliep een groot aantal bepalingen, in het eerste boek vervat, welke zijne goedkeuring niet konden wegdragen. Ook de Heeren *van Reenen*, *van Asch*, *van Wyck* en *Warin* hebben het ontwerp van wet bestreden. Eerstgemelde was van meening, dat in den eersten titel bepalingen hadden moeten voorkomen wegens de proces-orde en de regterlijke ambtenaren; terwijl de tweede van het gevoelen van den Heer *Fockema* was, dat het wetboek in het algemeen niet genoeg nationaal en te zeer Fransch was; hij had wel gewenscht, dat men het wetboek, door de commissie van 1808 ontworpen, tot leidraad had genomen in plaats van het Fransche wetboek. De Heer *Warin* kon zijne goedkeuring geenszins hechten aan de termijnen van dagvaarding, bij de wet bepaald en welke zonder gevolg moesten blijven, vermits een Regter konde regt spreken op eene dagvaarding, welke niet bepaaldelijk aanwees den tijd, wanneer de gedaagde moest verschijnen, zoowel als dezelve aanwijzen moest de plaats, waar te verschijnen. Hij kon zich wel vereenigen met den wensch van den Heer *Beelaerts*, dat bepaaldelijk den Regter mogt worden aanbevolen, in den aanvang eener procedure te trachten eene vereeniging der partijen te bewerken; doch had met leedwezen gezien, dat men niet had getracht een meer nationaal wetboek van regtspleging te ontwerpen.

Eindelijk is ook het ontwerp van wet door Zijne Exc. den Minister van Justitie verdedigd geworden, die zijnen dank betuigde voor al hetgeen tot verdediging der wet gezegd was, en hetgeen hem Minister de moeite spaarde op in vele bijzonderheden te treden; hij betuigde voornamelijk zijne hulde aan den eersten spreker, den Heer *Bartholomé*, wegens zijne wijs van voordragt, hoewel hij het voor zijn persoon niet geheel en al eens was met de gronden door dien spreker aangevoerd, en men ook met vrucht planen, op onzen grond gewassen, had kunnen aanwenden. Hij betoogde de eenvoudigheid en bruikbaarheid van het ontwerp, waartegen de gemaakte aanmerkingen minder van belang waren dan men had willen doen voorkomen, en wederlegde voornamelijk die zwarigheden, welke tegen de 7de, 24ste en 73ste artikelen van het ontwerp waren gemaakt.

Omtrent de gepopperde vraag, of, behalve de Advokaten, nog andere verdedigers bij de regtbanken zullen worden toegelaten, beriep zich Zijne Excellentie op de bepalingen, dienvegte door het Gouvernement gegeven, met verzekering, dat de reglementen, welke deswege daargesteld zouden worden, alles zouden regelen. Zijne Excellentie eindigde zijne redevoering met de verklaring, „dat het wetboek in het algemeen en de eerste titel in het bijzonder aanmerkelijk en bruikbaar „was en voor de maatschappij goede nadeelige gevolgen zou hebben."

De discussiën over den eersten titel van het ontwerp van wet, bevattende *de algemeene bepalingen*, gesloten en dezelve bij hoofdelijke stemming in omvraag gebragt zijnde, bleek het, dat 60 leden voor de aanneming en 8 daartegen gestemd hadden, en wel de Heeren *Fockema*, *van Asch van Wyck*, *van Reenen*, *Lemker*, *Beelaerts*, *van Utenhove*, *Warin* en *Weerts*, zoodat die titel, met eene groote meerderheid aangenomen is.

Over den tweeden titel, handelende *bijzondere bepalingen, betrekkelijk de wijs van proceederen voor den kantonsregter*, voerde Heer de Heer *le Clercq* het woord, die de gronden van denzelven ontwikkelde en de veranderingen aantoonde, welke die titel, in vergelijking van het thans nog in werking zijnde wetboek, ondergaan had. Ook deze titel werd bij hoofdelijke stemming met 64 tegen 6 stemmen aangenomen. Tegen hebben gestemd de Heeren *Fockema*, *van Asch van Wyck*, *van Reenen*, *Lemker*, *Warin* en *Weerts*.

Over den derden titel van gemeld ontwerp, handelende *van de manier van procederen, bijzonder betrekkelijk tot de arrondissements-regtbanken, de provinciale hoven en den hoogen raad, regt doende in eersten aanleg*, hebben nog eenige discussien plaats gehad. De Heer *le Clercq* heeft ook de gronden van denzelven ontwikkeld; doch de Heeren *Donker Curtius* en *Beelaerts* hebben denzelven bestreden, eerstgemelde uit hoofde van de bepalingen, vervat art. 1, § 8, en art. 16, 27, 40, 45, 106 en volgende van het ontwerp, en laatstgemelde om de bepalingen wegens de *lites contestatie* en art. 5 en 22. Ten slotte is deze titel, mede bij hoofdelijke omvraag, met eene meerderheid van 50 tegen 24 stemmen aangenomen. Tegen hebben gestemd de Heeren *Fockema*, *de Liedel de Well*, *Donker Curtius*, *Serruys*, *van Randwyck*, *van Toulon*, *van Asch van Wyck*, *van Reenen*, *IJssel de Schepper*, *Clifford*, *G. G. Clifford*, *van Genechten*, *Beelaerts*, *Claessens Morit*, *van Utenhove*, *Fallon*, *Dedel*, *Warin*, *Jarges*, *de Langhe*, *Cogels*, *Weerts*, *Metelerkamp* en *van Meeuwen*.

De aangenomen titels zullen, op de gewone wijze, naar de Eerste Kamer verzonden worden. De verdere beraadslagingen, worden tot morgen ochtend ten 11 ure geadjourneerd.

— *Den 8 Februarij.* De beraadslagingen over het eerste boek van het wetboek van Burgerlijke Regtspleging zijn op heden, bij de Tweede Kamer der Staten Generaal, hervat. Titel 4, *van regtspleging in de zaken van koophandel*, heeft aanleiding tot eene vrij lange discussie gegeven, en wel omtrent de bepaling van den termijn van dagvaarding, welke den Heer *Meulenaere*, ingevalle de partijen te ver van elkander wonen, te kort voorkwam. Hierop werd door den Heer *Dotrenge* geantwoord, dat die bepaling meer dan 150 jaren in gebruik was, zonder dat daartegen is gereclameerd; terwijl de Heer *Beelaerts* er bijvoegde, dat, daar dit artikel bepaalde, dat er ten minste een vrije dag zou zijn, zulks niet uitsloot, dat in bijzondere gevallen die termijn verlengd kon worden. Zijne Exc. de Minister van Justitie voegde er onder anderen ook bij, dat op dat artikel geene bedenkingen in de afdeelingen waren gemaakt, in welk geval hij geene zwarigheden gezien zou hebben, om die te gemoet te komen. Eindelijk werd die titel in omvraag gebragt, en met 41 tegen 26 stemmen afgekeurd. De vijfde titel, handelende *van de gedingen, voorkomende in het arrondissement, binnen hetwelk het provinciaal Hof zijnen zetel heeft, mitsgaders van de procuratie van regtspraak binnen het ressort der overige arrondissements-regtbanken*, is met algemeene stemmen goedgekeurd.

Ook is de zesde titel, handelende *van het regtsgeding in hooger beroep bij de arrondissements-regtbanken, provinciale hoven en den hoogen Raad*, vier afdeelingen, aangenomen, hebbende slechts drie leden daartegen gestemd.

De zevende titel, *van revisie*, heeft aanleiding tot eene heete discussie gegeven. De veranderingen daarin gemaakt, kwamen eenige leden voor te strijden met de grondwet, zoodat die titel eindelijk met 36 tegen 34 stemmen is verworpen.

De verdere deliberatien zullen morgen ten half twaalf ure worden voortgezet, en de aangenomene Titels op de gewone wijze naar de Eerste Kamer verzonden worden.

— Nadere berigten uit Vera-Cruz, hier te lande ontvangen, onder dagteekening van den 11 December, melden, dat het Provinciaal Congres van Jalapa, het voorstel van de inwooners der gepoemde stad, omtrent de verbanning der Spanjaarden, had aangenomen, en dat deze, ten gevolge van dien bevolen waren, binnen dertig dagen, die provintie te ontruimen. In dat besluit komen slechts enkele uitzonderingen voor, met name, ter zake van zoodanige Spanjaarden, die met inlandsche vrouwen getrouwd zijn. Deze maatregel heeft eenen volkomen stilstand in den buitenlandschen koophandel te Vera-Cruz veroorzaakt. De verbannen, die zich voornamelijk met den handel bezig hielden, zijn ten gevolge van het besluit genoodzaakt geworden hunne bezigheden te staken, en zich van de onder zich hebbende goederen, op de best mogelijke wijze te ontdoen. Intusschen hebben onderscheidene der voornaamste ingezetenen van Vera-Cruz, overtuigd van het nadeelige van het besluit, zich tot het congres gewend, om de herroepinge van hetzelve te verkrijgen. Bij het afgaan der berigten, zag men den uitslag hiervan met verlangen te gemoet.

LEYDEN den 8 Februarij. De plegtige overdragt van het Rectoraat dezer Hooge School heeft heden alhier, als naar gewoonte, plaats gehad. De afgetredene *Rector Magnificus* de Hoogleeraar G. WITTEWAAL hield eene Redevoering: *De Agricultura salutis publicae vero fundamento.* Dat is? *Over den Landbouw, den waren grondslag van het geluk der Volken.* Vervolgens de lotgevallen der Hooge School gedurende het afgeloopen jaar. Daarna werden door den fungerenden *Secretaris* den Hoogleeraar L. SURINGAR de beoordeelingen der onderscheiden Faculteiten over de ingeleverde Antwoorden op de Prijsvragen des vorigen jaars opgelezen, en de toegewezene Medailles aan de H. H. Schrijvers der bekroonde Verhandelingen gezonden, als ook vereerende getuigschriften aan de Schrijver der antwoorden, aan welke eene eervolle melding was toegekend, door den *Rector Magnificus* met toepasselijke Aanspraken overhandigd.

Medailles hebben ontvangen:

In de *Faculteit der Wis- en Natuurkundige Wetenschappen*, de Heer VINCENT JOSEPHUS DE ST. MOULIN, *Candidaat in de Wis- en Natuurkundige Wetenschappen* te Gend.

In de *Faculteit der Bespiegelende Wijsbegeerte en Letteren*, de Heer HENDRIK GERLE, *Student in de Godgeleerdheid*, alhier.

In de *Rechtsgeleerde Faculteit*, de Heer DANIEL THEODOR ENGELBERK, *Candidaat in de Bespiegelende Wijsbegeerte, Letteren en Regten*, alhier.

In de *Theologische Faculteit*, de Heer WERNER IMMINSZ, *Candidaat in de Godgeleerdheid*, alhier.

Vereerende getuigschriften zijn uitgereikt:

In de *Rechtsgeleerde Faculteit*, aan den Heer HENDRIK REIGER, *Candidaat in de Bespiegelende Wijsbegeerte, Letteren en Regten*, te Groningen.

In de *Godgeleerde Faculteit*, aan den Heer DIRK WILLEM DE ROO, *Candidaat in de Godgeleerdheid*, alhier.

Voorts trad de fungerende *Secretaris* op, en gaf kennis van het besluit van Zijne Maj. den Koning,

(*Het vervolg op den kant van deze blade.*)

waarbij tot *Rector Magnificus* voor het volgend jaar was aangesteld de Hoogleeraar J. BAKE, *Phil. Theor. et Lit. Hum. Prof. Ordin.*, van de benoeming der Assessoren en van die der Secretaris van den Academischen Senaat voor dit jaar, zijnde de Hoogleeraar G. WITTEWAAL, *Math. Mag. Phil. Nat. et Jur. Utr. Doctor Occon. Rur. Prof. Ord.* Bestuitende deze plegtigheid met het voorlezen van het *Programma* der nieuw uitgeschrevene Prijsvragen bij de respective Faculteiten, het welk ten spoedigste zal worden medegedeeld.

— De optogt van Heeren Studenten, welke den 8sten dezer, *dies avordis* heeft plaats gehad en waarvan het Programma in ons vorig N°. geplaatst was, is in goede orde afgeloopen, ten aanschouwen van eene groote, ook van elders zamengevloeide menigte. De orde, welke tusschen de drie Admirals Dienst, is een gevolg van de welwillendheid, waarmede de Magistratuur van Leyden, in de verschijning van Gerechtsdienaren, zich te weer stelde, ten einde de Studenten in de vervulling van Oudheidkundig gebruik niet te storen, zoo regtmatig, dat het verbieden zulks, door de Heeren Studenten, als eene aanmatiging van Burgerlijke magt zou beschouwd hebben, en met alle Gedachtenis en menschlievende harten met dankbaarheid vervuld.

DE OSMGES.

De Heer *Paquot* in zijn het tegen hem uitgesproken vonnis, wegens belediging den Heer *Delannoy*, bejeider der Orangen, aangedaan, in hooger beroep gebragt, is door het Gerechtshof te Brussel bevestigd, zoo regtmatig, dat het verbeven aanhoudt van Europa's beschaving, en met alle Godsdienstige

in Europa overgekomen waren, uit nieuwsgierigheid, en zich thans daarin ophielden om geld te winnen, waarvan de Heer *Delaunay*, na hunne terugkomst in hun land, zijn aandeel hebben zoude; de geeevenredigheid wordt echter niet gemeld. Hoe het zij, bij het lezen van die debatten, ontwaart men, met een zeer onaangenaam gevoel, dat deze lieden zich niet meer voordoen als een groep der oorspronkelijk belangrijke hoofden eener wilde horde, maar van bijzondere Speculanten, die uit den aard hunner omstandigheden, ten aanzien van hunne togten door Europa en hunnen terugtogt naar Amerika, in zeer groote mate, indien niet geheel en al, van de bescheidenheid hunnes geleiders afhankelijk zijn. De Heer *Froment* schijnt dit in eenig gedrukt artikel beweerd te hebben, en heeft dit bij de debatten trachten te bewijzen door getuigenissen, dat de Heer *Delaunay* steeds, met de grootste zorgvuldigheid, de vertrekken gelijksvloers van de hand wees; dat hij eenmaal eene der vrouwen, die naar beneden komen wilde, gedwongen had zich weder in hare bovenkamer te begeven, en dat de knecht van den Heer *Delaunay*, in tegenwoordigheid der meid van het logement, zijn meester in het Fransch was komen berigten, dat de vrouwen volstrekt niet langer blijven, maar naar hun land terugkeeren wilde, waarop de Heer *Delaunay* geantwoord had, dat hij bevorens schikkingen met den Gezant maken moest. De Heer *Froment* schijnt verder beweerd te hebben, dat deze menschen, in plaats van zich te vermaken en Europa te leeren kennen, hoewel goed gevoed en niet mishandeld, dikwijls in eene soort van slavernij gehouden, en tentoongesteld worden. De President van het Opperhoofd der Osages gevraagd hebbende, of men hun de merkwaardigheden der plaatsen, die hij bezocht, had laten te zien, antwoordde deze, bij monde van den knecht des Heers *Delaunay*, dat hij die niet zien wilde, want dat het overal hetzelfde was. Eindelijk had de Heer *Froment* gezegd, dat de Osages in Europa niets gevonden hadden, dan *Kwakzalvers* om hen ten toon te stellen, maar, beweerde men, ter zijner verdediging, dat die uitdrukking op zichzelven niet beleedigend was, en in alle gevallen even zeer op den tolk *Paul Louise*, en al degenen die zich daartoe met den Heer *Delaunay* verstonden, toegepast konde worden. Ook meende men, aan de zijde van den Heer *Froment*, de Kwakzalvers trompet te erkennen in de wijze, waarop men de aanstaande tegenwoordigheid der *Osages* in de Schouwburgen aankondigde. Zoo had men den eersten dag te Gendt, woordelijk gemeld, „ dat hare Messouriaansche *Majesteiten* den Schouwburg met hare *doorluchtige* tegenwoordigheid vereeren zouden," en zich tevens niet geschaamd, om den prijs der plaatsen een derde te verhoogen; en 's anderendaags, „ dat de Opperhoofden der *Osages* de eer zouden hebben het publiek te ontvangen, voor een gulden;" en zich later van een gelijksoortig berigt bediend, als het navolgende, dat men in het Dagblad *l'Eclaireur* van Jaatsleden Donderdag vindt, en hetgeen zeker niets uit de pen van het Messouriaansch Opperhoofd der *Osages* gevloeid is: „ *Maastricht* den 6 Februarij. Wij zijn verwittigd, dat de *Osages* thans in volle getale (*au grand complet*) van zes, dezen avond in den Schouwburg verschijnen zullen. De stukken, die men spelen zal, zijn: *de Hoogmoedige* en *de Snijder*; *de Indes* of *de Grimstorige*, *de Hanepraam* en *de Soldaat*. Dit aankondiging brengt mede, dat men de Osages heden maaltijd zal voordienen, en dat zij het krijgslied hunner Horde zingen zullen." „Elders," zegt de bedrijver van den Heer *Froment*, „zal men eindigen met ze voor tien centen te laten zien." Intusschen vonde men, luidt de verdediging, de Messouriaansche Majesteiten zorgvuldigd verwijderd van de ontvangsten.

MENGELINGEN.

HALLAM'S CONSTITUTIONELE GESCHIEDENIS VAN ENGELAND.

De geschiedenis der middeleeuw van den Engelschen Geleerden *Henry Hallam*, is in geheel Europa allergunstigst bekend; men vind daarvan een voortreffelijk beredeneerd verslag in de *Göttingische Gelärte Anzeigen* van 1824, *pag.* 60 en volgende. Die Uitmuntende was destijds voornemens om de Staat-Regterlijke en Burgelijke betrekkingen van de meeste landen, met gelijken ernst en gelijke uitvoerigheid, verder voort te zetten, doch toen hij er toe wilde overgaan, om dit voortnemen te verwezenlijken, heeft hij bevonden dat hetzelve zeer veel omvattende was, dan als het dan ook de krachten van een eenig mensch te boven gaat. Hij heeft zich dus binnen een engeren kring beperkt, en zich dezelve tot de geschiedenis der Engelsche Staatsregeling, en heeft dezelve tot een hoogst merkwaardig werk, hetwelk in het jongst verleden jaar 1827, in het licht gekomen is, aan het publiek medegedeeld, waarvan de titel is: *The Constitutional History of England, from the accession of Henry VII. to the death of George II.* by *Henry Hallam*, 1827. *London*, bij *Murray*. *Vol.* I. pag. 615, *Vol.* II. pag. 828, 8vo. Dat is: *De Constitutioneele Geschiedenis van Engeland, van de troon van Hendrik II. tot den troon, tot den dood van George II.* Dit werk behelst echter niet slechts eene meer volmaardige, meer naauwkeurige en onpartijdige toetsing van bekende dingen, maar behalve dat een in zulken omvang nog nimmer te voren ondernomen onderzoek van elk historisch voorval, en van elke door de eene of de andere partij beweerde stelling over het Engelsche Staatsregt. Het verdient derhalve in alle opzichten de opmerkzaamheid van alle lezers, die belang stellen in eene pragmatische betrekking der geschiedenis; en wij vermeenen de lezers onzer *Mengelingen*, geen ondienst te doen, door hen den inhoud van dit werk, hetwelk ons, door eene bijzonder aanmerkingwaardige hand, ten dezen einde uit Engeland is toegezonden gemaakt, bekendelijk mede te deelen.

De Heer *Henry Hallam* verklaart zelve, dat zijn oogmerk is, de ongegrondheid der door *Hume* in het midden gebragte stelling, die hem zoo meesterwerk is nagezegd, aan te toonen, als of namelijk de beperkingen van het willekeurig gezag der Koningen, was een voortbrengsel der *onder* de *Stuarts* (of veel meer *door* hen) verwekte Staatsstormen zouden geweest zijn. Hij bewijst daar en tegen, dat veeleer reeds onder de Koningen uit het huis van Tudor, de wezenlijkste grondtrekken eener door regten des volks beperkte en gematigde Monarchie, erkende kracht van wet gehad hebben. Met dit oogmerk vestigt hij al aanstonds in het eerste Hoofdstuk, de aandacht op het allereerst door het Hoogerhuis in het licht gebragte Statuut van *Eduard II.*, van 1322, (zie het *Report of the Lords Committee, on the dignity of a Peer*, 1819,) waaruit ontegenzeggelijk blijkbaar wordt, dat reeds toenmaals, het deel, hetwelk het Parlement (en wel de *Prelates, Earls, Barons, and the Commonalty of England*) aan de wetgeving nam, voor wet regt gold. Proclamatiën, die kracht van wet hebben moeten, zijn eene Uitvinding, van welke de Heer *Hallam*, onder de Plantagenets, geene spoor gevonden heeft.

In het algemeen heeft de dynastij onder *Hendrik VII.*, *Hendrik VIII.* en onder de Grooten, die onder den naam van *Eduard VI.* regeerden, eene hoogte bereikt, die vóór de Tudors niet bekend was. De Heer *Hallam* verzekert, dat het verwijt eener lafhartige toegevendheid jegens die willekeurige en wreede regeringen, niet zoozeer de gemeenten treft, in welken zich altijd veel geest van tegenstand ontwikkelde, als veeleer de voornamen, en zulks zelfs in diezelfde mate, meer merkbaar en duidelijk, als die grooten in rang en magt verhevener waren, waardoor zij zich dikmaals zelf tot deelnemers aan de misbruiken der Koninklijke magt maakten.

Het tweede hoofdstuk behandelt de zaken van den Godsdienst, welke van de ondernemingen *Hendrik VIII.* afaan, tot op de definitive overwinning der Protestantsche Episcopale Kerk, zoo veel invloed op het gansche Staatsregt gehad hebben, dat dezelve in allen opzigte verdiende met uitvoerigheid beschreven te worden.

Door de opheffing der Abdijen, welker gemijterde Prelaten, (in onbepaalden getalen, echter ongeveer 26) gezamelijk met de Bisschoppen eene meerderheid van stemmen in het Hoogerhuis uitmaakten, nam dezelve des Parlements eene andere houding aan. Daarbij kwam de verspilling van geestelijke goederen, waar door *Hendrik VIII.* aan zijne nieuwe geloofsbelijdenis meer heid en duurzaamheid verzekeren wilde. Er ontstonden hier door nieuwe rijke en vervolgens groote familien, die in later tijd beschermers der nationale vrijheid werden, zoo als dit in vroegere tijdvakken de hooge Baronnen geweest waren, wier geslachten, in de oorlogen der witte en roode Roos voor het meerderdeel ondergegaan waren; want bijna alle thans als oud en zeer aanzienlijk geldende geslachten, hebben dien trap van eer en aanzien eerst sedert dit Epoque bereikt: *de Russels*, *Powlet*, *Paget*, *Rich* enz. Nog veel dieper echten dringt de invloed der door *Hendrik VIII.* langemaatigde en doorgevoerde Hervorming over de Nationale Kerk, in de Staatsregering. Door deze gewijzigde Staatsregt werd daardoor gemeenschappelijk, voor van dien tijd af aan wordt en gehandeld van het door hetzelve de verschillende Godsdienstige gezindheden van de burgerlijke regten hebben, en de Kerkelijke geschiedenis te derhalve met de burgerlijke geschiedenis te Engeland, zuiver verbonden, dan ergens elders. Beide zijn zoozeer in elkaar gevlochten.

Het derde Hoofdstuk behelst de handelwijze van Koningin *Elizabeth*, jegens de Katholieken. De Heer *Hallam* vermijdt het zorgvuldig, het verwijt te verdienen, hetwelk hij zelfs aan den nieuwsten Geschiedschrijver van Engeland, den onvergeten zoo achtingwaardigen, naauwkeurigen en vermaarden *Lingard* doevoegt, dat hij om de Godsdienstige gezindheid der welke hij zelf behoort te beliegen, de daden der tegenpartij, in een onverdiend hatelijk daglicht vertoonde. Het resultaat zijner toetsing is dit: onder de Koningin *Maria* werden de Protestanten met de grootste wreedheid, en zulks om den zonder eenige tegenhoudendheid aangekondigden grond, hun's geloofs, vervolgd. Onder *Elizabeth* werden de Katholieken (hoewel in veel geringer getal) met eene gelijke hatelijkheid en wreedheid behandeld: maar niet om dat geloofs wille, maar uit hoofde van hoogverraderlijke ondernemingen van *sommigen* onder hen, maar waar voor ook dezulken ijden moesten, die geen deel daaraan genomen hadden.

Vierde Hoofdstuk. Gedrag van *Elizabeth* tegen de Protestantsche non-conformisten. Zij werd toen eene dikwijls onregtvaardige en niet zelden wreedaardelijke wijze verleid, aan den eenen kant door de ijver van Puriteinsche ministers, en de andere zijde door de onbuigzaamheid, dat het Parlement der Puriteinen (het deelte der Natie hetwelk daarvan een afkeer had, meer als de Roomsche Kerk zelve zoude hebben. Het tegengaan van alle geloofsbelijdenissen, verschillende van die der Staatsdienst, (waar voor de welfelingen der regering zelfert *Hendrik VIII.* alleenig te houden zijn) was het naaste doel, hetwelk zij voor oogen had, en dat in was ook onbetwistbaar de eerste behoefte van dien tijd gelegen.

Vijde Hoofdstuk. Burgerlijke Staatsregeling onder *Elizabeth*. Het is geenszins, zegt *Hallam*, zoo als *Hume* het voorstelt, het gebrek van grondbeginselen en bepaalde wetten, aangaande de regten der natie, op welke de geweldadigheden der Regenten berusten, welke de genoemde schrijver daarmede verontschuldigen, ja zelfs regtvaardigen wil; maar enkel en alleen de onvolmaaktheid van het regtswezen, hetwelk bij elke mogelijke bepaling door wetten, tot een werktuig der noodzaak dwingelandij kon gemaakt worden. De

(*Het vervolg op de kant van deze blade.*)

(*Het vervolg op de volgende blade.*)

Star Chamber, in de zijde gesteld, bekend genoeg, dan dat het noodig zij, hier nader over uit te weiden. Het is genoeg te weten, dat de Koningen uit het huis van Tudor, de wezenlijkste grondtrekken eener door regten des volks beperkte en gematigde Monarchie, erkende kracht van wet gehad hebben. Met dit oogmerk vestigt hij al aanstonds in het eerste Hoofdstuk, de aandacht op het allereerst door het Hoogerhuis in het licht gebragte Statuut van *Eduard II.*, van 1322, (zie het *Report of the Lords Committee, on the dignity of a Peer*, 1819,) waaruit ontegenzeggelijk blijkbaar wordt, dat reeds toenmaals, het deel, hetwelk het Parlement (en wel de *Prelates, Earls, Barons, and the Commonalty of England*) aan de wetgeving nam, voor wet regt gold. Proclamatiën, die kracht van wet hebben moeten, zijn eene Uitvinding, van welke de Heer *Hallam*, onder de Plantagenets, geene spoor gevonden heeft.

kondelijke bronnen openbaar geworden, aan het licht gebragt, en thans eerst toegankelijk gemaakt zijn. Om hiervan slechts een paar voorbeelden bij te brengen, zoo bedenke men slechts, dat er in 1775 twee deelen met brieven van *Baillie* gedrukt zijn, die omstreeks 1640 als *Principal of the University of Glasgow*, een man van aanzien en ooggetuige was. Voorts *Evelyn's Diary* en *Pepys*, die weinige jaren geleden, verschenen zijn. Ja zelfs de werken van Lord *Clarendon*, op welke *Hume's* geheele vergoeijking der *Stuartsche* regeringen berust, zijn eerst in 1826 onvervalscht gedrukt, uitgekomen. Groote verzamelingen van handschriften, zijn door *Israëli* (*Curiosities of Litterature*) en andere schrijvers gebezigd. Dit alles schift en deelt en gebruikt de Heer *Hallam* met de grootste zorgvuldigheid en eene zoodanige naauwkeurigheid, dat de lezer in staat gesteld wordt, over elke, ook nog zoo geringe omstandigheid, zelf te kunnen oordeelen. *Hallam's* oordeelvellingen over personen en zaken, vooral over de partijschappen, zijn zeer fiks, geenszins dubbelzinnig, en niet zelden zeer scherp. Hij zal dikwijls de uitsluitende aanhangers van deze of gene wijze van beschouwen of staatkundige gezindheid kwetsen; maar nooit zal men hem het verwijt kunnen doen, dat hij uit begunstiging van een partij of van gene of andere, hetzij judiciele of historische opinie of leerstuk, aan zijne voordragt eene bedriegelijke kleur gegeven heeft.

In het 7, 8, en 9 Hoofdstuk wordt de geschiedenis tot op het jaar 1640 voortgezet. De schrijver toont aan, dat *Karel I.* niet alleen alle, ook onbetwiste en erkende regten des volks geschonden had, en zich grooters en hardere inbreuken op dezelve veroorloofde, dan zijne voorgangers, maar inzonderheid ook nog dit, dat hij onmiddelijk, nadat hij den *Bill of Rights* goedgekeurd en aangenomen had, dezelfde schendingen van denzelven vernieuwde, en dat het karakter der geheele

(*Het vervolg op den kant van deze bladzij.*)

*** In de maand January 1828, zijn binnen de Stad Leyden overleden: 26 Mans-, 28 Vrouwen, 24 Zoons en 10 Dochters, te zamen 78 personen.

In dezelfde maand zijn aldaar geboren 140 Kinderen, waar onder 2 paar tweelingen, als: 70 Zoons en 70 Dochters, 1 doodgeborene Dochter niet onder de opgave begrepen.

*** Heden avond ten 6 uren verloste van een welgeschapen ZOON, JOHANNA MARIA DOMUS, geliefde Huisvrouw van

C. BOS.

LEYDEN den 6 Februarij 1828.

Strekkende deze tot kennisgeving aan familelje en bekenden zoo binnen als buiten de Stad.

*** LEYDERDORP den 7 Februarij 1828. Heden overleed alhier, in den ouderdom van 84 Jaren, Vrouwe ANNA MARIA MAGDALENA ROBERT, Weduwe van Mr. JAN ADRIAAN VAN GOOR DEN OOSTERLINGH.

N. B. Op uitdrukkelijke begeerte van de Overledene, worden de Naastbestaanden verzocht, geene uiterlijke tekenen van rouw aan te nemen.

*** Mijne hartelijk geliefde Echtgenoote, JACOBA MARIA BRILL, overleed heden morgen, na een smertelijk lijden van eenige dagen, in den ouderdom van ruim zes en twintig jaren, mij nalatende een Dochtertje van tien dagen, en de herinnering eener hoogstgelukkige maar korte Echtvereeniging.

AMSTERDAM 7 Februarij 1828.

M. E. D'AILLY.

*** Met gevoelens van dankbaarheid voor de deelneming in het verlies onzer dierbare Moeder, Vrouwe PETRONELLA ELISABETH VLEUGELS, Wed. van wijlen den Hoog-Edele Gestrengen Heer ADRIANUS BOONACKER, in leven *gepensioneerd Generaal-Major*; betuigen wij bij dezen, aan Vrienden en Stadgenooten daarvoor onze welmenende erkentenis.

LEYDEN den 11 Februarij 1828. Mr. H. BOONACKER, mede uit naam van mijne *Broeder* en *Zusters*.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

Amsterdam den 9 Februarij 1828.

Holland,	Werkelijke Schuld	2½	pCt.	*f* 55⅛	a 54⅛
	Rest. Uitgesteide dito			10⅛	a 7⅛
	Kans-Biljetten			18¾	a 19¼
	Stellen van uitgeloten dito			6150	a 6100
	Amortisatie-syndic.	4½	pCt.	98¾	a 98½
	Domein Losrenten	2½	„	94	a 94½
	Handel-Maatschappij	4½	„	87½	a 88
Frankrijk,	Inschrijving Grootb.	5	„	—	a —
	Dito op dito	3	„	69¾	a 70
Rusland,	bij *Hope en Comp.*	5	„	100¾	a 101¼
	Ins. op 't Grootb.	6	„	54¼	a 54¾
Pruissen,	Obl. Neg. Londen	5	„	108	a 108⅛
	dito in Londen van 1822		„	108	a 108⅛
Spanje,	Obl., bij *Hope en Comp.*	5½	pCt.	26¼	a 26⅜
	Nieuwe geldl. van 1822			9	a 9½
Oostenr.,	Obl. bij *Goll en Comp.*	5	„	78	a 78⅛
	dito	4½	„	63¾	a 63⅞
	Certificaten	3½	„	42	a 42⅛
	Neg. Metaliek	5	„	87	a 87½
	Dito Bank-Actien			1260	a 1270
Napels,	Certificaten	5	pCt.	71½	a 72
	dito dito in Napels			72	a 72½

*** Alle de geenen, die iets te vorderen hebben van den bij behoorlijk geregistreerde Acte, goederen en geabandonneerden Boedel van ADRIANUS WOLFRAAD en GRIETJE WESTERBEEK, echte lieden, woonende te Lisse, gelieve daarvan behoorlijke en specifieke opgave te doen voor den 15en dezer maand, ten Kantore van den Notaris CRAMERUS te Lisse.

Lisse, den 6 Februarij 1828.

A. J. HARINGMAN, Gedemitteerde.

*** Alle de geenen, welke iets te vorderen hebben van of verschuldigd zijn aan den Boedel van wijle Vrouwe [illegible] overleden te Leyden, gelieve daarvan behoorlijke opgave te doen, voor den 15den dezer maand, ten Kantore van den Notaris [illegible] te Leyden.

Leyden, den 6 Februarij 1828.

[illegible],